

Кокнова Т. А.,

доктор педагогічних наук,
доцент кафедри романо-германської філології
ДЗ „Луганський національний університет
імені Тараса Шевченка,,
м. Старобільськ, Україна.
koknovatanya@gmail.com
<https://orcid.org/0000-0003-0232-0756>

**ВПЛИВ МОДЕЛІ „MUSIC” НА ФОРМУВАННЯ
ІНШОМОВНОЇ КОМУНІКАТИВНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ
В МАЙБУТНІХ ВИКЛАДАЧІВ ІНОЗЕМНИХ МОВ
У ПРОЦЕСІ ФАХОВОЇ ПІДГОТОВКИ**

Сьогоднішній етап розвитку суспільства та орієнтованість на компетентнісний підхід у процесі підготовки майбутніх спеціалістів диктують вимоги до перегляду та збагачення фахової підготовки з акцентом на сьогоденні потреби ринку праці.

Аналіз досліджень та публікацій, присвячених зазначеній проблематиці, засвідчує, що формування професійних компетентностей, специфічних для професійної діяльності майбутніх викладачів іноземних мов, не може бути формуватися поза межами відповідного освітнього середовища тобто поза межами фахової підготовки (Гора, 2011; Сипченко & Черкашина, 2019; Удовіченко & Сіняговська, 2019). Таке середовище розуміється авторами, як простір, який надає ресурси для якісної підготовки майбутніх учителів (Удовіченко & Сіняговська, 2019, с. 14), зокрема це питання досліджували С. Архангельський (Архангельський, 1980), О. Гора (Гора, 2011), П. Лучанінова (Лучанінова, 2018), Г. Удовіченко, І. Сіняговська, О. Бондаревська та ін. (Удовіченко & Сіняговська, 2019). Зауважимо, що всі перераховані вище роботи акцентують увагу на тому, що середовище, яке формує особистість професійно, буде ефективним, якщо зорієнтовано на самого студента, його освітні потреби, а отже, має бути студентоцентрованим. Влучну ідею організації освітнього середовища було запропоновано Б. Джонсом у моделі «MUSIC», чиї ідеї були екстрапольовані та адаптовані враховуючи специфічність нашого профілю.

Тож мета цього дослідження охарактеризувати адитивний ефект моделі «MUSIC» Б. Джонса на процес формування професійної компетентності в майбутніх викладачів іноземних мов у процесі фахової підготовки.

Аналіз наукової спадщини вказує на те, що в педагогічній літературі не має одностайної думки щодо «середовища», яке

зорієнтовано на формування професійної особистості, часто цей термін фігурує з терміном «освітній простір», що з'явився порівняно недавно і який учені розуміють як: всеохоплювальний освітній простір (Бондырева, 2011); освітній простір усього регіону (Ефімов, 2014) і як освітній простір освітньої установи взагалі (Степанов, 1999). І хоча, в теорії професійної освіти немає єдності і щодо сутнісного представлення цього терміна, найчастіше цей термін розглядають як чинник розвитку дослідницької діяльності викладача (Мирончук, 2018); умову розвитку особистості здобувача вищої освіти в межах інтегративної системи (Рибка, 2005); чинник становлення конкурентоспроможного випускника ЗВО (Інтернаціоналізація як фактор конкурентоспроможності сучасного університету, 2017).

Отже, до оптимізації такого освітнього середовища у ЗВО, висуваються відповідні вимоги, без яких подальший інноваційний процес фахової підготовки не вбачається можливим. Тобто, процес фахової підготовки має бути орієнтований на формування професійної компетентності в майбутніх викладачів іноземних мов: уміння гнучко в його межах мислити, використовуючи при цьому нестандартне творче мислення; уміння вирішувати квазіпрофесійні проблеми; уміння відійти від традиційності та орієнтуватися на компетентісно зорієнтовані принципи; привілейованість у формуванні професійної компетентності активними формами, методами та технологіями; готовність до залучення майбутніх викладачів іноземних мов до активної коопераційної роботи з професорсько-викладацьким складом; усебічна підтримка майбутніх викладачів іноземних мов у контексті їх занурення та асиміляції в професійному середовищі на різних рівнях (ЗВО, інститут, факультет, кафедра).

Отже, оптимізацією середовищного впливу на процес формування професійної компетентності у процесі фахової підготовки стане модель Б. Джонса «MUSIC» (Jones, 2009), яка була нами екстрапольована та наповнена власним авторським баченням щодо логіки нашого наукового пошуку. Доцільність обрання саме цієї моделі пояснюється можливістю імплементації та адаптації її здобутків в межах кафедри, факультету або інституту; можливості заохочення майбутніх викладачів іноземних мов до роботи і зі студентами різних спеціальностей, і для внутрішньої кафедральної роботи ЗВО; та долучення майбутніх викладачів іноземної мови до професійно-творчого самовираження.

Отже, на рівні *eMpowerment* (розширення повноважень) ми вважаємо за доцільне надати розширені повноваження майбутнім викладачам іноземної мови, щоб вони мали можливість самоконтролювати процес формування професійної компетентності впродовж фахової підготовки. У фокусі формування професійної компетентності майбутніх викладачів іноземної мови ймовірно організувати низку заходів, які додають можливість кожному окремому магістрантові адаптувати навчальний матеріал відповідно до власного темпу або життєвого ритму, надаючи можливість для самовираження та

модифікації навчального матеріалу під їхні власні освітні цілі. Майбутні викладачі іноземних мов у такий спосіб зможуть контейнерувати зміст навчальних курсів відповідно до власних освітніх потреб та актуальних педагогічних трендів. Це, своєю чергою, матиме на увазі, що зміст кожного навчального курсу має бути дещо флюктуативним і таким, що дає можливість адаптуватися та доповнюватися інформацією, яка вбачається майбутнім спеціалістам важливою та необхідною для їхньої майбутньої професійної діяльності відповідно до тих освітніх цілей, що мають бути визначені перед початком формування професійної компетентності. Отже, вони не стануть виключно пасивними «слухачами» навчальних курсів, але стануть співучасними та співвідповідальними їхніми розробниками разом з викладачами ЗВО. Уважаємо, що перед початком кожного навчального курсу необхідно робити опитування для з'ясування освітніх цілей майбутніх викладачів іноземних мов, яке дасть змогу адаптувати навчальні курси відповідно до освітніх потреб майбутніх спеціалістів згідно з розробленою вже навчальною програмою.

Ураховуючи другий компонент *Usefulness* (доцільність), вважаємо за необхідне упевнитись як розробникам курсів у тому, що майбутні викладачі іноземних мов розуміють значення матеріалу для їхнього майбутнього професійного розвитку. Тож майбутні викладачі іноземної мови мають чітко усвідомлювати, для чого саме цей теоретичний або практичний матеріал вивчається та яким чином вони його будуть використовувати для своїх професійних цілей. Трапляється, що магістранти взагалі не розуміють, як саме можна отриманий теоретичний матеріал використати в майбутньому професійному середовищі. Тому викладачам, що долучені до створення середовища, зорієнтованого на формування професійної компетентності, слід зробити на цьому акцент та контейнерувати цей матеріал у квазіпрофесійний контекст, візуалізувати ці знання в процесі виконання практичних завдань із заохоченням майбутніх викладачів іноземної мови до активної педагогічної діяльності. Тобто постійно вилінювати цілеспрямованість обраного практичного або теоретичного матеріалу з його професійною значущістю для майбутньої професійної діяльності.

У цьому контексті доречні, на наш погляд, маркетингові стратегії, запропоновані С. Сінеком під назвою «Золоте коло» (*The Golden Circle*), яке використовується для організації успішних продаж у маркетингу (Sinek, 2011). Цей термін уже активно поширився в багато сфер, зокрема трансформувавшись і в педагогічну галузь. Услід за вченим пропонуємо заглиблення в будь-яку тему починати з питання *WHY?* (Чому?). Цим питанням викладачі ЗВО мають роз'яснити майбутнім викладачам іноземної мови, що саме потрібно майбутньому викладачу іноземної мови для того, щоб бути затребуваним на ринку праці? Які знання, уміння та навички йому потрібні? Для чого саме їм це потрібно вивчити або сформувавати. На скільки вони важливі та потрібні для їхньої майбутньої професійної кар'єри? Другим питанням *HOW?* (Як?) маємо

донести до магістрантів, яким чином цього можна досягти, а саме: які для них найбільш ефективні форми, методи та технології роботи задля успішного становлення як фахівця зі сформованою професійною компетентністю. Останнім питанням *WHAT?* (Що?) ми доходимо до того, що саме потрібно знати, якими навичками та вміннями володіти для того, щоб бути успішним та затребуваним викладачем на ринку освітніх послуг.

Реалізувати задумане можливо в контексті проведення установчих занять перед кожною навчальною дисципліною, у ході яких вірогідно з'ясувати ці питання для цілеспрямованого розуміння обґрунтованості обраного для проходження навчального матеріалу з імовірним візуалізованим ефектом у контексті розбору квазіпрофесійних ситуацій. На наш погляд, найбільш ефективно це можна зробити за допомогою тренінгових технологій.

Оскільки для підвищення навчальної мотивації необхідно, щоб майбутні викладачі іноземних мов були упевнені, що якщо вони докладуть зусиль у навчанні, то вони зможуть досягти професійного успіху, то самі курси мають супроводжуватися детальною інструкцією по кожному з її компонентів для того, щоб кожний майбутній спеціаліст мав можливість досягти успіху, використавши його. Тому, задля створення середовища, зорієнтованого на формування професійної компетентності, майбутні викладачі іноземних мов мають чітко розуміти вимоги та очікування від проходження матеріалу. Таким чином, майбутній викладач іноземної мови буде розуміти грані досягнення *Success* (успішності). Окрім цього, задачі мають бути варіативними для того, щоб кожен мав можливість реалізувати свій творчий потенціал відповідно до особистого рівня. На нашу думку, саме креативні завдання дають можливість і розкрити потенціал майбутніх викладачів іноземних мов, і не перенавантажити їх стандартизованими «теоретиканськими» завданнями, у яких складно відмітити практичну значущість. Оскільки йдеться про виконання завдань, то вони обов'язково мають супроводжуватися ґрунтовними на них відгукками. Україй важливо розуміти, що відгук «Все не так; робота виконана на задовільно; переписіть це; багато помилок» та ін. не може розумітися як ґрунтовний відгук. Відгук має відображати рівень їхнього професійного зростання, детально пояснити, над чим саме потрібно працювати надалі, що конкретно прочитати, що дослідити. Важливо в цьому контексті відмічати позитивні зміни в роботі. У процесі написання лінгвометодичного дослідження вкрай важливо роз'яснити майбутнім викладачам іноземної мови, що переписування, переробка та редагування – це звичайна процедура, що тільки призведе до кращого результату та формуванню професійної компетентності. Для цього викладачі, які планують створення такого середовища, мають бути зорієтованими всебічно допомагати майбутнім викладачам іноземної мови, ставши для них не суровими перевіряючими, а менторами, які шукають шляхи для роз'яснень та навчання.

Украй важливо для майбутніх викладачів іноземних мов відчувати, що матеріал, зорганізований для фахової підготовки, цікавий та сприяє зацікавленості в ньому майбутніх спеціалістів. Зацікавленість – *Interest (залученість)* – у цьому контексті має дві варіації. По-перше, це *ситуативна зацікавленість*, що прирівнюється до цікавості й має тимчасову пролонгацію, та особистісна, або *індивідуальна зацікавленість*, що є специфічною та тривалою (Schraw & Lehman, 2001, с. 114 – 115). Завданням професійної підготовки є переведення ситуативної зацікавленості в індивідуальну для саморозвитку (Jones, 2009, с. 278). С. Хіді та К. Реннінджер запропонували чотирифазну модель розвитку індивідуальної зацікавленості (Hidi & Renningeeg, 2006), яку ми адаптували до цілей нашого дослідження.

Екстраполюючи цю модель до специфіки нашої роботи, зазначимо, що на *першій фазі* – *triggered situational interest (тригування ситуативної зацікавленості)* – необхідно зробити акцент на збудженні фізіологічної зацікавленості майбутніх викладачів іноземних мов за рахунок демонстрації квазіпрофесійних контекстів за рахунок матеріалів різного формату, як-от: аудіо або відео. У цій фазі майбутні викладачів іноземної мови зможуть порівняти вимоги професії та власний рівень професійного розвитку й закласти «фундамент» для подальшого саморозвитку вже на більш зацікавлених позиціях. *Друга фаза* – *maintained situational interest (ситуаційна зацікавленість, що зберігається)* – вже має ознаки більшої стабільності та залученості майбутніх викладачів іноземної мови в процес фахової підготовки. Майбутні викладачі іноземної мови в межах цієї фази вже чітко розуміють значущість кожного завдання та активно беруть участь у їх виконанні різноманітних квазіпрофесійних завдань, «випробовуючи» себе за різними позиціями.

На перших двох фазах необхідно спланувати ситуації для емоційної зацікавленості майбутніх спеціалістів. Окрім цього, важливо планувати завдання для курсів з урахуванням уже наявного професійного та життєвого досвіду. Такий тригер дає можливість проявляти себе, використовуючи вже наявні особистісні поведінкові стереотипи та тенденції. І найголовніше це те, що впродовж цих двох етапів викладачам потрібно забезпечити умови для використання варіативних форм і методів роботи.

Третя фаза – *emerging individual interest (індивідуальна зацікавленість, що виникає)* – належить до фізіологічного стану та є початковою стадією стабільної індивідуальної зацікавленості. У контексті фахової підготовки майбутніх викладачів іноземної мови ця фаза вирізняється вже наявністю в майбутніх спеціалістів власних ідей щодо квазіпрофесійних завдань. Магістранти вже самостійно ставлять велику кількість запитань стосовно процесів і шукають варіанти для вироблення власного педагогічного стилю в процесі виконання квазіпрофесійних дій.

Четверта фаза – *well-developed individual interest (добре розвинений індивідуальний інтерес)* – належить до фізіологічного,

тривалого та стабільного стану, яка в контексті нашої роботи виражається в прагненні до самовдосконалення та саморозвитку, орієнтації на навчання впродовж життя, характеризується глибокою внутрішньою залученістю в процес виконання завдань.

На цих двох фазах потрібно максимально надати можливість майбутнім викладачам іноземної мови самоконтроль над власним професійним розвитком. У процесі виконання квазіпрофесійних дій украй важливо підкреслювати динаміку розвитку їхньої професійної компетентності та заохочувати для подальшого саморозвитку й самовдосконалення, демонструючи всебічну підтримку *Care* (небайдужість, турбота, уважність).

І тут ми розуміємо не тільки як банальну небайдужість, уважність упродовж фахової підготовки, але й суто людську. Уважаємо, що важливо поважати їхнє життя за межами закладу вищої освіти, бо інколи рівень житлових умов або стан здоров'я може впливати на рівень професійного розвитку та потребуватиме деякої корекції індивідуальних векторів розвитку впродовж фахової підготовки. Так, у фокусі формування професійної компетентності в майбутніх викладачів іноземних мов важливо створити середовище, яке сприяло б дружнім взаємозв'язкам між майбутніми спеціалістами та професорсько-викладацьким складом. Магістранти мають відчувати наче «батьківське менторство» та опіку за ними. Украй важливо брати з майбутніми викладачами участь у заходах, що проводяться в позанавчальний час, різної тематики, які мають ознаки загального кураторства.

Отже, у результаті нашого дослідження встановлено, освітнє середовище є важливим невід'ємним елементом у системі формування професійної компетентності в процесі фахової підготовки майбутніх викладачів іноземних мов. Під освітнім середовищем, на базі якого відбувається сам процес впливу на формування професійної компетентності в майбутніх викладачів іноземних мов, розуміємо багатоструктурний, спеціально організований та спланований ЗВО освітній простір із використанням моделі Б. Джонса «MUSIC», яка була нами екстрапольована та наповнена власним авторським баченням щодо формування професійних якостей в майбутніх викладачів іноземних мов у процесі фахової підготовки.

Література

- 1. Гора О. В.** Освітнє середовище як фактор формування національної ідентичності студентів вищих навчальних закладів. *Витоки педагогічної майстерності* : зб. наук. пр. Полтава, 2011. С. 97–101.
- 2. Сипченко О., Черкашина Л., Гарань Н.** Формування загальних компетентностей майбутніх викладачів засобами інноваційних технологій в освітньому середовищі ЗВО. *Професіоналізм педагога в умовах освітніх інновацій* : колективна монографія / за наук. ред. проф. Л. Гаврілової. Hameln, Germany: InterGING, 2019. С. 180–195. DOI: <https://doi.org/10.19221/978-3-946407-06-5>.
- 3. Теоретико-методологічні**

засади формування компетентісно орієнтованого дидактичного середовища в умовах ЗВО : монографія / Г. Удовіченко, І. Сіняговська, О. Бондаревська, Д. Фурт ; за ред. Г. Удовіченко, І. Сіняговської. ДонНУЕТ. Кривий Ріг: Вид. Р. А. Козлов, 2019. 167 с. URL: <http://elibrary.donnuet.edu.ua> (дата звернення: 17.10.2021).

4. Архангельский С. И. Учебный процесс в высшей школе, его закономерные основы и методы : учеб-метод. пособ. Москва : Высшая школа, 1980. 368 с. **5. Лучанинова О. П.** Освітньо-виховний простір закладу вищої освіти як фактор духовної безпеки студентської молоді. *Духовність особистості: методологія, теорія і практика*. 2018. № 2(83). С. 86–97. **6. Бондырева С. К.** Психолого-педагогические проблемы интегрирования образовательного пространства. Москва : МПСИ, МОДЭК, 2011. 352 с. **7. Ефимов П. П.,** Костин В. Н. Сущность инновационной образовательной среды вуза. *Молодой ученый*. 2014. № 7. С. 502–506. **8. Степанов В. М.** Организация развивающего образовательного пространства в инновационной школе : дис. ... канд. пед. наук. Иркутск, 1999. 190 с. **9. Мирончук Н. М.** Професійна діяльність викладача вищої школи: суспільні виклики та проблеми змісту підготовки. *Професійна освіта: андрагогічний підхід : монографія* / кол. авторів ; за ред. О. А. Дубасенюк. Житомир : Вид. О. О. Євенок, 2018. С. 146–172. **10. Рибка Н. М.** Єдиний освітній простір як інтегративна система: соціально-філософський аналіз : автореф. дис. ... канд. філос. наук. Одеса, 2005. 24 с. **11. Інтернаціоналізація** як фактор конкурентоспроможності сучасного університету : збірник матеріалів Міжнародної науково-практичної конференції (25–26 травня 2017 року). Маріуполь, 2017. 372 с. **12. Jones B. D.** Motivating Students to Engage in Learning: The MUSIC Model of Academic Motivation. *International Journal of Teaching and Learning in Higher Education*. 2009. Vol. 21. № 2. P. 272–285. **13. Sinek S.** Start with Why: How Great Leaders Inspire Everyone to Take Action Paperback. Portfolio, 2011. 264 p. **14. Schraw G.,** Lehman S. Situational interest: A review of the literature and directions for future research *Educational Psychology Review*. 2001. № 13 (1). P. 23–52. **15. Hidi S.,** Renningeer K. A. The four-phase model of interest development. *Educational Psychologist*. 2006. № 41 (2). P. 111–127.

References

1. Hora, O. V. (2011). Osvitnie seredovyshe yak faktor formuvannia natsionalnoi identychnosti studentiv vyshchikh navchalnykh zakladiv [Educational environment as a factor in the formation of national identity of students of higher educational institutions]. *Vytoky pedahohichnoi maisternosti – Origins of pedagogical skills*. (pp. 97–101). Poltava [in Ukrainian]. **2. Sypchenko, O.,** Cherkashyna, L., & Haran, N. (2019). Formuvannia zahalnykh kompetentnostei maibutnykh vykladachiv zasobamy innovatsiinykh tekhnolohii v osvitnomu seredovyschi ZVO [Formation of general competencies of future teachers by means of innovative technologies in the educational environment of HEI]. *Profesionalizm pedahoha v umovakh*

- osvitnikh innovatsii – Professionalism of the teacher in the context of educational innovations.* (pp. 180-195). Hameln, Germany: InterGING. DOI: <https://doi.org/10.19221/978-3-946407-06-5> [in Ukrainian].
- 3. Udovichenko, H.** (Eds.). (2019). *Teoretyko-metodolohichni zasady formuvannia kompetentnisno oriyentovanoho dydaktychnoho seredovyscha v umovakh ZVO* [Theoretical and methodological principles of formation of competence-oriented didactic environment in the conditions of HEI]. DonNUET. Kryvyi Rih: Vyd. R. A. Kozlov. Retrieved from <http://elibrary.donnuet.edu.ua> (Last accessed: 17.10.2021) [in Ukrainian].
- 4. Arhangel'skij, S. I.** (1980). *Uchebnyj process v vysshej shkole, ego zakonomernye osnovy i metody* [The educational process in higher education, its logical foundations and methods]. Moskow: Vysshaya shkola [in Russian].
- 5. Luchaninova, O. P.** (2018). *Osvitno-vykhovnyi prostir zakladu vyshchoi osvity yak faktor dukhovnoi bezpeky studentskoi molodi* [Educational space of higher education institution as a factor of spiritual security of student youth]. *Dukhovnist osobystosti: metodolohiia, teoriia i praktyka – Spirituality of personality: methodology, theory and practice*, 2 (83), 86-97 [in Ukrainian].
- 6. Bondyreva, S. K.** (2011). *Psihologo-pedagogicheskie problemy integrirovaniya obrazovatel'nogo prostranstva* [Psychological and pedagogical problems of integrating educational space]. Moskow: MPSI, MODEK [in Russian].
- 7. Efimov, P. P., & Kostin, V. N.** (2014). *Sushchnost' innovacionnoj obrazovatel'noj sredy vuza* [The essence of the innovative educational environment of the university]. *Molodoj uchenyj – Young scientist*, 7, 502-506 [in Russian].
- 8. Stepanov, V. M.** (1999). *Organizaciya razvivayushchego obrazovatel'nogo prostranstva v innovacionnoj shkole* [Organization of a developing educational space in an innovative school]. *Candidate's thesis*. Irkutsk [in Russian].
- 9. Myronchuk, N. M.** (2018). *Profesiina diialnist vykladacha vyshchoi shkoly: suspilni vyklyky ta problemy zmistu pidhotovky* [Professional activity of a high school teacher: social challenges and problems of training content]. *Profesiina osvita: andrahohichni pidkhid – Professional education: andragogic approach.* (pp. 146-172). Zhytomyr: Vyd. O. O. Yevenok [in Ukrainian].
- 10. Rybka, N. M.** (2005). *Yedynyi osvitnii prostir yak intehratyvna systema: sotsialno-filosofskyi analiz* [Unified educational space as an integrative system: socio-philosophical analysis]. *Extended abstract of candidate's thesis*. Odesa [in Ukrainian].
- 11. Internatsionalizatsiia** yak faktor konkurentospromozhnosti suchasnoho universytetu: zbirnyk materialiv Mizhnarodnoi naukovo-praktychnoi konferentsii (25–26 travnia 2017 roku) [Internationalization as a factor of competitiveness of a modern university: a collection of materials of the International scientific-practical conference]. (2017). Mariupol [in Ukrainian].
- 12. Jones, B. D.** (2009). *Motivating Students to Engage in Learning: The MUSIC Model of Academic Motivation.* *International Journal of Teaching and Learning in Higher Education*, 21, 2, 272–285.
- 13. Sinek, S.** (2011). *Start with Why: How Great Leaders Inspire Everyone to Take Action.* Portfolio Penguin.
- 14. Schraw, G., & Lehman, S.** (2001). *Situational interest: A review of the literature and directions for future research.* *Educational Psychology*

Review, 13 (1), 23-52. 15. Hidi, S. & Renningeer, K. A. (2006). The four-phase model of interest development. Educational Psychologist, 41 (2), 111–127.

Кокнова Т. А. Вплив моделі «MUSIC» на формування іншомовної комунікативної компетентності в майбутніх викладачів іноземних мов у процесі фахової підготовки

У статі досліджено методичний вплив моделі «MUSIC» Б. Джонса на процес формування професійної компетентності в майбутніх викладачів іноземних мов у процесі фахової підготовки. Розглянуто поняття «освітнє середовище» та «освітній простір»; визначено, що процес фахової підготовки майбутніх викладачів іноземних мов треба спрямовувати на формування їхньої професійної компетентності. У процесі дослідження встановлено, що оптимізувати середовищний вплив на процес формування професійної компетентності у процесі фахової підготовки майбутніх викладачів іноземних мов допоможе п'ятирівнева модель Б. Джонса «MUSIC», яку подано з позицій авторського бачення. На першому рівні запропоновано надати розширені повноваження майбутнім викладачам іноземних мов задля здійснення ними самоконтролю процесу формування професійної компетентності впродовж фахової підготовки. На другому рівні необхідно упевнитись, що майбутні викладачі іноземних мов розуміють значення матеріалу, який їм пропонується для опанування, для їхнього майбутнього професійного розвитку. На третьому рівні майбутні викладачі іноземних мов мають чітко усвідомлювати, що успішність навчання залежить також від правильно обраних стратегій. Четвертий рівень тісно пов'язаний із щирою зацікавленістю майбутніх фахівців у набутті професійних якостей. На п'ятому рівні визначено необхідність прояву турботи про студентів, враховувати фактори зовнішнього середовища, які можуть впливати на рівень їхнього професійного розвитку. Зроблено висновок про те, що у фокусі формування професійної компетентності в майбутніх викладачів іноземних мов важливо створити таке середовище, яке сприяло б дружнім взаємозв'язкам між майбутніми спеціалістами та професорсько-викладацьким складом, що у свою чергу позитивно вплине на якість професійної підготовки майбутніх викладачів іноземних мов.

Ключові слова: професійна компетентність, майбутні викладачі іноземних мов, процес фахової підготовки, освітнє середовище.

Кокнова Т. А. Влияние модели «MUSIC» на формирование иноязычной коммуникативной компетентности у будущих преподавателей иностранных языков в процессе профессиональной подготовки

В статье исследовано методическое влияние модели «MUSIC» Б. Джонса на процесс формирования профессиональной компетентности у будущих преподавателей иностранных языков в процессе профессиональной подготовки. Рассмотрены понятия «образовательная

среда» и «образовательное пространство»; определено, что процесс профессиональной подготовки будущих преподавателей иностранных языков нужно направлять на формирование их профессиональной компетентности. В процессе исследования установлено, что оптимизировать влияние среды на процесс формирования профессиональной компетентности в процессе профессиональной подготовки будущих преподавателей иностранных языков поможет пятиуровневая модель Б. Джонса «MUSIC», которая представлена с позиций авторского видения. На первом уровне предложено предоставить расширенные полномочия будущим преподавателям иностранных языков для осуществления ими самоконтроля процесса формирования профессиональной компетентности в процессе профессиональной подготовки. На втором уровне необходимо убедиться, что будущие преподаватели иностранных языков понимают значение материала, который им предлагается для освоения, для их будущего профессионального развития. На третьем уровне будущие преподаватели иностранных языков должны четко осознавать, что успешность обучения зависит от правильно выбранных стратегий. Четвертый уровень тесно связан с искренней заинтересованностью будущих специалистов в приобретении профессиональных качеств. На пятом уровне определена необходимость проявления заботы о студентах, учитывая факторы внешней среды, которые могут влиять на уровень их профессионального развития. Сделан вывод о том, что в фокусе формирования профессиональной компетентности у будущих преподавателей иностранных языков важно создать такую среду, которая способствовала бы дружественным взаимосвязям между будущими специалистами и профессорско-преподавательским составом, что в свою очередь положительно скажется на качестве профессиональной подготовки будущих преподавателей иностранных языков.

Ключевые слова: профессиональная компетентность, будущие преподаватели иностранных языков, процесс профессиональной подготовки, образовательная среда.

Koknova T. A. The influence of “MUSIC” model on the development of foreign language communicative competence of prospective foreign language teachers in the process of professional training

The methodological influence of B. Jones’ model “MUSIC” on the process of professional competence development in prospective foreign language teachers in the process of professional training is studied in the article. The definitions of “educational environment” and “educational space” are considered; it is concluded that the process of professional training of prospective teachers of foreign languages should be aimed at the development of their professional competence. In the course of the research it is established that the five-level model “MUSIC” of B. Jones, which is presented from the author's point of view, can help to optimize the impact of the environment on

the process of professional competence development in the course of professional training of prospective foreign language teachers. At the first level, it is suggested to provide extended powers to prospective teachers of foreign languages in order to exercise their self-control over the process of developing their professional competence during professional training. At the second level, it is necessary to make sure that prospective foreign language teachers recognize the importance of the material offered to them for mastering for their future professional development. At the third level, prospective foreign language teachers must be clearly aware that the success of their learning also depends on the right strategies. The fourth level is closely related to the sincere interest of prospective professionals in acquiring professional qualities. At the fifth level, it is essential to take care of students, to take into account the environmental factors that may affect the level of their professional development. It is concluded that in the focus of professional competence development of prospective foreign language teachers it is vital to create such an environment that would promote friendly relations between prospective professionals and the faculty staff, as it will have a positive effect on the quality of training of prospective foreign language teachers.

Key words: professional competence, prospective foreign language teachers, process of professional training, educational environment.

Стаття надійшла до редакції 15.09.2021 р.

Стаття прийнята до друку 20.09.2021 р.

Рецензент – д. пед. н., проф. Шехавцова С. О.